

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตามหลัก
ธรรมาภิบาล” ผู้วิจัย ได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย ประชากรกลุ่ม
ตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์
ข้อมูลเป็นต้น โดยมีรายละเอียดตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัย ได้ศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ทั้งเชิงคุณภาพและเชิง
ปริมาณ ดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเอกสาร
(Documentary research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และสนทนากลุ่มเฉพาะ
(Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
ตามหลักธรรมาภิบาล

๓.๑.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงสำรวจ (Survey Research) ข้อมูล
ให้สถิติพรรณนาก็คือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัด
ในพระพุทธศาสนาตามหลักธรรมาภิบาล

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนาตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีการแบ่งกลุ่มเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้การ

สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มเฉพาะ และกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัย ได้ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) จากเอกสาร (Documentary research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๘ รูป/คน^๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ดังต่อไปนี้

๑. พระธรรมโสภณ (โกศล สิริธโร) ผู้จัดการโรงเรียนวัดสุทธจินดา จังหวัดนครราชสีมา

๒. พระราชสิงหพรหมณี (โสภณ โสภโณ) ผู้จัดการโรงเรียนธรรมราชาศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

๓. พระราชธรรมาลังการ (จันทร์ กตปุณโย) ผู้จัดการโรงเรียนวิสุทธวิทยากร จังหวัดลำปาง

๔. พระพิศาลสิกขกิจ (สุทิน ฉนทธมโม) ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนแจ้งวิทยา จังหวัดสงขลา

๕. พระครูไพบุลย์พิพัฒน์โสภณ (สุด สุเมธ) ผู้จัดการโรงเรียนวัดเขาย้อยไพบุลย์อุปถัมภ์ จังหวัดเพชรบุรี

๖. พระครูสุปัญญาภรณ์ (บุญมี กิตขปณโย) ผู้จัดการโรงเรียนกบินทร์จริยาคม จังหวัดปราจีนบุรี

๗. พระครูปริยัติกิจจาภิวัฒน์ (ขรั้มย์ ธมมวฑฺฒโน) ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมราชาศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

๘. พระครูบรรเจดียานุการ (วรลพ ธมมสิริ) ผู้อำนวยการโรงเรียนเมธีวุฒิกร จังหวัดลำพูน

๙. พระครูโสภณสาธุกิจ (พันคำ จันทสโร) ผู้จัดการโรงเรียนศักดิ์สุนันท์วิทยา จังหวัดลำปาง

๑๐. พระครูชลธรรมวงศ์ (วิทยา สุขธมโม) ผู้จัดการโรงเรียนขังคะทวิศิลป์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑๑. พระมหาประทีน ปริยตติวุฑฺฒโน ผู้อำนวยการโรงเรียนวิสุทธวิทยากร จังหวัดลำปาง

^๑โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, กลุ่มนโยบายและแผนการศึกษา, (ปราจีนบุรี: ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา, ๒๕๕๗), หน้า ๑๐.

๑๒. นางเอมอร พุทธจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุทธจินดา จังหวัดนครราชสีมา
 ๑๓. นายสมพงษ์ ช่วยเนียม ผู้จัดการโรงเรียนแจ้งวิทยา จังหวัดสงขลา
 ๑๔. นายธีรศร เทียบปาน ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งวิทยา จังหวัดสงขลา
 ๑๕. นายอุดม ขำนิ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทองฯ จังหวัดปราจีนบุรี
 ๑๖. นางพิศวง หอยสังข์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทองฯ จังหวัดปราจีนบุรี

๑๗. นายวิชัย บุญสวัสดิ์ เจ้าหน้าที่โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทองฯ จังหวัดปราจีนบุรี
 ๑๘. นายอัครงค์ แสงสมดี ครูโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทองฯ จังหวัดปราจีนบุรี

๓.๒.๒ การสนทนากลุ่มเฉพาะ

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน จำนวน ๙ รูป/คน ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

๑. พระราชพุทธิวรารณ (ประเทือง อาภาธโร) ผู้จัดการโรงเรียนวินิตศึกษา
๒. พระปริยัติวิโรปการ (ประศักดิ์ อคคปญโญ) ผู้จัดการโรงเรียนวัดชัยพฤกษ์มาลา
๓. พระมหาอำนาจ ปวฑฒโน, ดร. วัดมหาพฤฒาราม กรุงเทพมหานคร
๔. ดร.สุภกิจ โสพัต อาจารย์ประจำโรงเรียนเตรียมบาลีสถิตวัดโพธิ์
๕. นางสาวสาพร จันทาพูน ผู้อำนวยการโรงเรียนมานิตวิทยา
๖. ดร.เสรี แสงลับ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมหาพุทธาราม จังหวัดศรีสะเกษ
๗. ดร.สัญญา ศรีวิเชียร ผู้จัดการโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง
๘. นายเรืองฤทธิ์ อนุพันธ์พงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเมตตาศึกษาฯ จังหวัดเชียงใหม่
๙. นายพิพัฒน์ เสนาพิทักษ์กุล ผู้อำนวยการโรงเรียนสมานคุณวิทยา

๓.๒.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามแก่บุคลากร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ จำนวน ๖๖๐ รูป/คน^๒

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน^๓ (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๔๒ รูป/คน แล้วทำการสุ่มแบบอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

^๒สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.), **กลุ่มนโยบายและแผนการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา, ๒๕๕๖), หน้า ๑๘๒.

^๓ธานินทร์ ศิลป์จารุ, **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล**, (กรุงเทพมหานคร: บิซิเนสสอร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒), หน้า ๔๙.

ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม

ตารางที่ ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	บุคลากรในโรงเรียนการกุศลของวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑	ผู้บริหาร	๑๔๐	๑๐๓
๒	ครู	๒๙๐	๑๖๕
๓	เจ้าหน้าที่	๒๓๐	๑๔๔
สรุปรวม		๖๖๐	๒๔๒

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ลักษณะการสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตามหลักธรรมาภิบาล ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์
๓. การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์โดยปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
๔. สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามระเบียบวิธีวิจัย
๕. นำเสนอเครื่องมือแบบสัมภาษณ์
๖. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือแบบสัมภาษณ์
๘. จัดพิมพ์เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ฉบับที่สมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บข้อมูลจาก

ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓.๒ งานวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๔๒ รูป/คน จากประชากร จำนวน ๖๖๐ รูป/คน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๓. สร้างเครื่องแบบสอบถามตามระเบียบวิจัย

๔. นำเสนอร่างเครื่องมือแบบสอบถาม และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงครายข้อ (Index of Item Objective Congruence) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน

(๑) พระมหาสม กลยาโณ, ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๒) พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๓) ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๔) อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณิต ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๕) อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร เลขานุการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์/สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าแอลฟา (Crobach's Alpha) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๔๔

๖. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

๗. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริง เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๔.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ หนังสือพระไตรปิฎก และบุคลากรซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

๒. การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ หนังสือวารสาร เอกสาร สิ่งตีพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๓. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๘ รูป/คน เพื่อขอสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

๔. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๙ รูป/คน เพื่อขอสนทนากลุ่มเฉพาะ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

๗. ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยตนเอง

๓.๔.๒ งานวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอเชิญคณาจารย์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม จำนวน ๕ คน

๒. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอทดสอบแจกแบบสอบถาม จำนวน ๓๐ ชุด (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่ตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอแจกแบบสอบถามแก่บุคลากร จำนวน ๒๔๒ รูป/คน จากประชากรจำนวน ๖๖๐ รูป/คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

๔. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายอธิบายและพรรณนาความตามลำดับขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึก/การสนทนากลุ่มเฉพาะ
๒. รวบรวมข้อมูลและจัดลำดับข้อมูล
๓. วิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายอธิบายและพรรณนาความ

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากแบบสอบถามโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาความคิดเห็นของบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ ต่อการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตามหลักธรรมาภิบาล โดยสถิติกล่าวคือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นอกจากนั้น เถกณฑ์การแปลผล ค่าเฉลี่ยการแปลความหมาย^๕ ดังนี้

๑.๐๐-๑.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๑.๕๐-๒.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๒.๕๐-๓.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๓.๕๐-๔.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๔.๕๐-๕.๐๐ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

^๕พระมหาอำนาจ ปวฑฒโน, “การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).